

HOE TOETSEN WE PROFETIE?

M.D.Geuze

Wie zich bezint op profetie krijgt vroeg of laat met deze vraag te maken en het antwoord erop is van groot belang. Het is niet ongevaarlijk om profetie te negeren. Dat heeft in de geschiedenis verstrekkende en ernstige gevolgen gehad. Het heeft zelfs mensenlevens gekost. Voor de beantwoording van bovenstaande vraag is graafwerk nodig; graven in de Schriften. Dat is mooi werk en altijd verrassend. Doet u mee?

Profetie

Meer dan eens blijkt, dat christenen verschillend denken over profetie. Daarom is het goed om zich af te vragen wat de Bijbel onder profetie verstaat. Op grond van de Bijbelse woorden kom ik tot de begripsbepaling: Profetie is *openbaring én verkondiging* van Gods boodschap in het heden. In de Bijbel is er door de eeuwen heen naast het *geschreven* Woord van God bijna altijd het *levende* Woord geweest door middel van profetie, al was dat soms schaars (1 Sam.3:1). Profetie als Gods nú-woord is dus iets anders als de prediking van het Woord in de erediensten als uitleg en toepassing van het *geschreven* Woord van God; prediking die een profetisch element in zich heeft. Gods liefde en zorg voor Zijn volk zijn zo groot, dat Hij niet alleen de Bijbel heeft gegeven, maar ook de gave van de profetie en de bediening van profeet/profetes.

In de Bijbel vinden we profetieën, die uitgesproken, opgeschreven, vastgelegd en erkend zijn als het gezaghebbende Woord van God. We worden opgeroepen om die te onderzoeken, te geloven en te gehoorzamen. Nergens lezen we in de Bijbel, dat we die moeten toetsen of ze echte woorden van God zijn. ‘Er staat geschreven!’ beklemtoont hun Goddelijk gezag. Over de gave van de profetie in Christus’ Gemeente lezen we, dat uitgesproken profetieën wel getoetst moeten worden: ‘Blust de Geest niet uit. Veracht de profetieën niet. *Beproof alle dingen, behoud het goede.* Onthoud u van elke vorm van kwaad’ (1 Thess.5:19-22). Er is dus onderscheid tussen de opgeschreven *gezaghebbende* (canonieke) profetie in de Bijbel én de mondeling uitgesproken profetie in Christus’ Gemeente, die *getoetst* moet worden. De eerste vorm van profetie *heeft* zonder meer Goddelijk gezag. De tweede vorm *kan dat krijgen* na zorgvuldige toetsing.

Toetsing

Het Nieuwe Testament gebruikt verschillende woorden voor ‘toetsen’. Een veel voorkomend werkwoord is ‘beproeven’ (*dokimadzein*): op de proef stellen, testen, onderscheiden tussen waar en vals. In verband met profetie komt het voor in Luk.12:56; 1 Thess.5:21; 1 Joh.1:4. Een ander werkwoord is ‘beoordelen’ (*diakrinein*): onderscheid maken, beoordelen. In verband met profetie komt het voor in Matth.16:3; 1 Kor. 12:10 (zelfstandig naamwoord) en 14:29. Profetieën mogen niet lichtvaardig aangenomen worden, maar dienen zorgvuldig getoetst te worden. Dat is een proces, dat aandacht en tijd vraagt. Profetieën kunnen een verschillende bron hebben: de Geest van God, de menselijke geest óf een boze geest van satan, Gods tegenstander.

Maatstaf

Om te toetsen heb je een maatstaf, een norm, nodig. Die ons gegeven in de Bijbel, het *geschreven* Woord van God, en in de Persoon en het werk van de Heere Jezus, het *vleesgeworden* Woord. Die twee behoren bij elkaar. Een profetie mag niet in tegenspraak zijn met de Bijbel, want dan zou de God van de waarheid zichzelf tegenspreken. Een profetie mag ook niet in strijd zijn met de Heere Jezus, onze hoogste Profeet, Die Zich openbaart door

de gave van de profetie. Als Hij bepaalde profetische woorden, door mensen uitgesproken, niet kan zeggen, omdat ze in strijd zijn met Zijn Persoon en werk, dan zijn ze niet van Hem.

In 1 Kor.12-14 noemt Paulus zes toetsstenen (criteria) voor het functioneren van de gaven van de Heilige Geest. Deze gelden ook voor de gave van de profetie. Het zijn de volgende:

1. Openbaring van het Koningschap van Jezus (1 Kor.12:3; vgl. Joh.16:14; 1 Joh.4:2,3; Openb.19:10).
2. Openbaring van de liefde (1 Kor.13).
3. Opbouw van Christus' Gemeente (1 Kor.14:3-5,12,17,26).
4. Zorg voor alle gemeenteleden (1 Kor.12:25)
5. Nut voor alle gemeenteleden (1 Kor.12:7; 14:6).
6. Orde in de samenkomsten van Christus' Gemeente (1 Kor.14:33,40).

Samenvattend: in profetie moet de Heere Jezus herkenbaar zijn; tot Zijn eer, tot opbouw van Zijn Gemeente en tot de komst van Zijn Koninkrijk voor Israël en de volken.

Bij het beoordelen van profetie kunnen we onderscheid maken tussen de profetische *openbaring* (wat horen, zien, ontvangen we?), de *uitleg* ervan (wat zegt God, wat betekent het?) en de *toepassing* ervan (wat moeten we ermee doen?).

Toetsen: door wie?

De gave van de profetie is één van de vele genadegaven, die Christus aan Zijn Gemeente heeft gegeven. In haar midden wordt die gave ontvangen. Er zijn altijd mede-gelovigen in de buurt (Hand. 11:27-30; 13:1-3; 16:9,10; 21:1-14; 1 Kor. 14). Profetie is geen eenzaam avontuur in het Nieuwe Testament. De toetsing dient daarom in het midden van de Gemeente en door haar te gebeuren. De apostelen schrijven hun Brieven voor Christus' Gemeente in haar geheel en aan ieder lid in het bijzonder. Niemand krijgt hier vrijstelling! Dat hoeft ook niet, want 'wat u (gelovigen) betreft, de zalving (met de Heilige Geest), die u van Hem (de Zoon) hebt ontvangen, blijft in u, en u hebt het niet nodig dat iemand u onderwijst; maar zoals deze zalving u onderwijst met betrekking tot alle dingen – en die zalving is waar en is geen leugen – en zoals ze u heeft onderwezen, zo moet u in Hem blijven' (1 Joh.2:27). Daarbij wordt bij de gave van de profetie die van de onderscheidingen van de geesten genoemd (1 Kor.11:10). Bovendien heeft Christus aan Zijn Gemeente bedieningen (ambten) gegeven: apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars, enz. om haar voor te gaan in, toe te rusten met en te oefenen in het gebruik van Zijn gaven. Hij heeft voor Zijn Gemeente in alles voorzien! Zij, die tot leiding geven geroepen zijn, hebben de opdracht om genadegaven te ontdekken, die een plaats te geven en die tot groei en bloei te brengen; ook om profetieën te toetsen. Daarbij kunnen zij gemeenteleden inschakelen, die hiervoor gaven hebben ontvangen. Gemeente, let op uw zaak en versta uw taak!

Toetsing in het Nieuwe Testament

In het boek Handelingen komen we voorbeelden van profetie tegen, die getoetst worden. Na de profetische woorden: 'Zonder voor Mij af zowel Barnabas als Saulus voor het werk waartoe Ik hen geroepen heb' gaan profeten en leraars vasten en bidden. Ongetwijfeld om die woorden te toetsen. De uitslag is gunstig. Zij leggen de broeders de handen op en laten hen gaan (Hand.13:1-3).

Paulus krijgt in de nacht een visioen – een middel bij profetie – van een Macedonische man, die hem dringend vraagt: Kom over naar Macedonië en help ons! Hij deelt dit met zijn reisgenoten en die maken eruit op, dat de Heere hen roept om in Macedonië het Evangelie te verkondigen (Hand.16:9,10). Na toetsing erkennen zij Paulus' visioen als door God gegeven en daarmee als ware profetie.

Op weg naar Jeruzalem krijgt Paulus met profetie te maken. Eerst in Tyrus, waar gelovigen *door de Geest* tegen Paulus zeggen, dat hij niet naar Jeruzalem moet gaan (Hand.21:4).

Paulus toetst deze woorden en hoort er niet in wat God van hem vraagt. Hij laat zich niet van zijn plan afbrengen en reist verder. Hebben zij een ware profetie over Paulus ontvangen – b.v. dat er gevaar voor hem dreigde? - en daaruit een verkeerde conclusie getrokken?

In Caesarea gaat Paulus naar het huis van Filippus, die vier dochters heeft die profetessen zijn. We lezen niet, dat zij over hem profeteren (Hand.21:8,9). Dan komt de profeet Agabus, die na een profetische handeling profeteert: ‘Dit zegt de Heilige Geest: De man van wie deze gordel is, zullen de Joden op deze manier in Jeruzalem binden en in handen van de heidenen overleveren’. Hier vindt een gedachtenwisseling met mede-gelovigen plaats (een vorm van toetsing). Paulus herkent de waarschuwingen, maar hij trekt een andere conclusie. Hij blijft bij wat hijzelf van de Heilige Geest heeft ontvangen (Hand.20:22,23). Hij is bereid om gebonden te worden en te sterven in Jeruzalem voor de Naam van de Heere Jezus. Medegelovigen zeggen: ‘Laat de wil van de Heere geschieden’ (Hand.21:10,14). Zij geven Paulus over in de handen van God en respecteren zijn beslissing. Er ontstaat geen verwijdering. Later blijkt, dat de *Romeinen* Paulus redden uit doodsgevaar en hem binden (Hand.21:30-33). De profetie van Agabus wordt anders vervuld dan hij heeft voorgezegd!

In 1 Kor.14:29 schrijft Paulus over de orde in de samenkomst van de Gemeente: ‘En laten twee of drie profeten spreken en laten de anderen het beoordelen’. Er is ruimte voor profetie in de samenkomst, maar niet onbepaald. Er zijn meer uitingen van de Geest (26-28) en daar moet ook ruimte voor zijn. Met ‘anderen’ kan Paulus andere profeten bedoelen of andere gelovigen. Er is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid! Profeten kennen zelfbeheersing (32). Bij de beoordeling van profetieën moeten vrouwen zwijgen, wanneer het om profetieën gaat, uitgesproken door hun echtgenoten. Laten zij daar thuis met elkaar over spreken (34-35). Geen echtgenoten, die met elkaar woorden hebben in de samenkomst! Paulus beschermt het huwelijk en waakt over de opbouw van de Gemeente.

Paulus roept in 1 Thess.5 op om de profetieën in waarde te houden, die te beproeven en het goede te behouden: wat goed is in Gods ogen, naar Zijn wil en tot Zijn eer, en goed is voor de opbouw van de Gemeente. Laten zij zich onthouden van elke vorm van kwaad: het tegenovergestelde van het goede!

De apostel Johannes noemt bij het beproeven van de geesten als toetssteen: ‘Elke geest die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is uit God; en elke geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is niet uit God; maar dat is de geest van de antichrist, waarvan u gehoord hebt dat hij komt, en die nu al in de wereld is’ (1 Joh.4:1-3).

Toetsing vandaag

In de samenkomsten van Christus’ Gemeente in de Katholiek-Apostolische, Pinkster- en Charismatische traditie en soms ook in andere tradities is er ruimte voor het uitspreken van een profetie; meestal tijdens de lofprijzing en de aanbidding. Het komt voor, dat de profetie eerst gedeeld wordt met de oudste, die de eredienst leidt. Een vorm van toetsing. Als dat niet het geval is, dan is alleen toetsing achteraf mogelijk. Het opnemen van de dienst op cassette of andere geluidsdrager is hiervoor belangrijk. Achteraf kan dan, zo nodig, corrigerend worden opgetreden. Wanneer er sprake is van valse profetieën, wordt aan gemeenteleden soms voor een bepaalde tijd een spreekverbod opgelegd.

In de Profetenscholen, die geleid worden door dr. Arleen Westerhof, worden ook profetieën getoetst als oefening voor de deelnemers (zie www.liyd.org).

Verder is er een groeiende stroom van publicaties over de gave van profetie en het toetsen ervan. In mijn boek *Profetie*. Onmisbaar voor de Christelijke Gemeente, Hoornaar, 2004, is een uitgebreide literatuurlijst opgenomen. Graag wijs ik ook op mijn boekje *Streef om te profeteren!* Lessen voor beginners, Nunspeet, 2013 (zie www.huisvangebednunspeet.nl).

Sinds 2007 bestaat er een Nederlandse Profetische Raad onder leiding van dr. Arleen Westerhof uit Amsterdam (www.nederlandseprofetischeraad.org). In 2012 is er een

Bezinningsgroep Profetie opgericht, die geleid wordt door Martien Timmer (www.profetie.net). Op beide kan een beroep worden gedaan, ook voor de toetsing van profetie. Cursussen willen daarbij helpen (www.profetie.net/cusussen/).

Toetsing in de praktijk

Wat te doen wanneer u een profetie hoort of leest? Dan is toetsing nodig, eerst door de ontvanger persoonlijk, daarna met mede-gelovigen die ook in de gave van profetie geloven en ten slotte door de leiding van de christelijke gemeente waartoe u behoort. Belangrijk is om de profetie op schrift te hebben. Daarna kunt u persoonlijk en met anderen de volgende stappen nemen:

1. Bid om de verlichting van uw verstand door de Heilige Geest én Zijn getuigenis in uw hart! Hij is de Geest van de profetie.
2. Lees de profetie enkele keren aandachtig door en onderstreep de belangrijkste woorden. Noteer ook uw antwoord op de volgende vragen!
3. Vraag: Watvoor soort profetie is het? Een profetie om opwekking (1 Kor.14:3) óf om openbaring te geven: richtinggevend (2 Kon.5:10), corrigerend (Ezech.3:18), nieuwe dingen ontsluitend (1 Kon.19:16), enz.
4. Vraag: Uit welke bron komt deze profetie? Uit de Heilige Geest (1 Kor.12:8,10), uit de menselijke geest (Matth.16:22,23), óf uit een boze geest (1 Joh.4:1-3).
5. Vraag: Is de profetie manipulerend óf controlerend? Zo ja, waarom? Profetie wil mensen vrij zetten om hun verantwoordelijkheid te verstaan én te aanvaarden. Geen slavernij, maar geestelijke vrijheid om God en de naaste te dienen.
6. Vraag: Komt de profetie overeen met de Bijbelse richtlijnen voor profetie? In welk verband en met welk gezag spreekt de bringer van de profetie? Welke plaats heeft de gemeente en haar leiding in de profetie? Zijn de woorden van de profetie in overeenstemming met de Bijbel?
7. Vraag: Eert de profetie Jezus? Ware profetie getuigt van Hem (Openb.19:10).
8. Vraag: Brengt de profetie nieuw leven voort, in strafgericht over de zonde én in genadebetoon tot herstel (Jer.1:10)?
9. Leg uw verslag in gebed aan God voor en vraag Hem om bevestiging en correctie!
10. Wanneer u gelooft, dat dit een ware profetie is, wacht dan nog enkele dagen: de profetie overdenkend en ervoor biddend, voordat u haar met anderen deelt.

(vrij naar *Evaluatie en toetsing profetische woorden*, door de Nederlandse Profetische Raad in samenwerking met Living in your Destiny).

Verlangen

We mogen dankbaar zijn voor alle gaven van de Heilige Geest, ook voor die gaven die herontdekt zijn, b.v. die van profetie. Zij stellen het opstandingsleven van de Heere Jezus tegenwoordig. Zij laten de kracht van de Heilige Geest zien. Zij zijn tot eer van de Vader. Voor het functioneren van de gaven heeft de Heere Jezus bedieningen (ambten) gegeven: apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars, oudsten, diakenen, enz. (zie mijn boekje *Help! Christus' Gemeente is in nood*. Bidden om de bedieningen in de Gemeente, Nunspeet, 2011; www.huisvangebednunspeet.nl). Er is veel *gebed* en *onderwijs* nodig tot herstel van de gaven van de Heilige Geest én de bedieningen van Christus, tot opbouw van Christus' Gemeente en de komst van Gods Koninkrijk voor Israël en de volken, ook voor ons Nederlandse volk. Laten we ons hiervoor inzetten met Gods hulp, opdat Gemeente en Koninkrijk tot Zijn bestemming komen. Tot Zijn eer en tot onze vreugde in Hem!

Drs.M.D.Geuze is emeritus predikant van de Protestantse Kerk in Nederland en woont in Nunspeet. Wilt u reageren? Mail mdgeuze@hetnet.nl

Dit artikel is gepubliceerd in 'Profetisch Perspectief', 19^e jg, no.83 (zomer 2014)